

[Haunstrup Clemmensen.]

betydelige og væsentlige resultater, selv om det ulykkeligvis ikke var muligt at opnå udenrigspolitisk og forsvarspolitisk enighed imellem de nordiske lande. Man skal heller ikke undervurdere den store værdi i, at nordisk retslenhed på en lang række områder praktisk taget er en realitet; det er en linje, vi meget gerne ser fortsat og udbygget.

Vi må ganske blankt erkende, at Nordisk Råd gennem de mange år, i hvilke det efterhånden har arbejdet, har gennemført mange og væsentlige nordiske fremskridt. Men vi kan ikke tilbageholde den bemærkning, at et noget hurtigere tempo i sagsbehandlingen var at ønske for alle os, der gerne ser det nordiske samarbejde fremmet. Det har været således, at sagsbehandlingen og papirmængderne somme tider har været et problem, men vi har grund til at håbe, at man i fremtiden vil finde frem til hurtigere og mere effektive arbejdsformer.

Jeg tror, enhver vil forstå, at det konservative folkeparti netop ud fra denne meget positive indstilling til nordisk samarbejde med den allerstørste interesse afventede den nordiske embedsmandsrapport, som nu også foreligger til drøftelse under denne debat her i dag.

Jeg vil gerne først og fremmest i denne forbindelse understrege, at vi meget gerne vil se så fordomsfrit og så sagligt på alle de synspunkter, der her er fremlagt. Men samtidig vil vi sige, at vi alle i denne sag har en pligt til at være realist. Ser man på det nordiske samarbejds historie, må vi erkende, at den er brolagt med skuffelser årtier igennem, og at det mange gange har været således, at skuffelserne netop kom, fordi man havde stillet for store og for romantiske forventninger til, hvor langt et nordisk samarbejde kunne nå. Hvis for store forventninger, forventninger, der ikke har kunnet opfyldes, er stillet, har dette måske derefter været en belastning for det nordiske samarbejde. Vi tror derfor, at vi også på dette område sagligt og realistisk skal forsøge at vurdere og udnytte alle de muligheder, der foreligger, men ikke foregøgle os, at alle problemer ad denne vej kan løses.

I den forbindelse må jeg have lov til at sige, at dette er sagt adskillige gange klart her i tinget, men én af de gange, jeg per-

sonlig synes det var sagt klartest, var, da hr. J. O. Krag som statsminister den 11. maj 1967 under en debat om markedsspørgsmål understregede (Folketingstidende 1966-67, 2. samling, sp. 4071):

„Man kan nævne nordisk samarbejde som et alternativ. Ja men det nordiske samarbejde er ikke et alternativ til det europæiske samarbejde; det er en del af det europæiske samarbejde og en overordentlig væsentlig del af det europæiske samarbejde, men det kan ikke erstatte det.“

Jeg mener i virkeligheden, at denne opfattelse dækker hele situationen i det nordiske og det europæiske samarbejde: det nordiske er en meget, meget væsentlig del af vort internationale samarbejde, men det kan ikke erstatte det europæiske samarbejde.

Jeg vil også gerne fremhæve nogle forudsætninger for, at netop det nordiske samarbejde yderligere kan udbygges. En af de efter vor opfattelse væsentligste forudsætninger er, at det intet ændrer i Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik, og der er lykkeligvis et klart flertal for denne linje. Debatten om nordiske spørgsmål må heller ikke i udlandet kunne fortolkes på den måde, at der er sket nogen ændring heri; der er fortsat ønske om, at dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik skal forblive uændret.

Derudover vil jeg gerne henvise til den danske særudtalelse, der, måske lidt ultraditionelt, er optaget i embedsmandsrapporten. Det er en særudtalelse, vi fra vor side lægger megen vægt på, og som vi fuldt ud kan tilslutte os. Vi tror f. eks., det er afgørende og væsentligt, at de institutioner, der skal videreudvikle det nordiske samarbejde, bliver så handlekraftige og så hurtigt arbejdende som overhovedet muligt. Alle de nordiske lande lever under en dynamisk samfundsudvikling, og det vil være et tilbageskridt, hvis standpunkter og beslutninger bliver for langsomme og ikke tilstrækkelig hurtigt kan træffes på de områder, der har betydning for hele udviklingen i hvert enkelt af de nordiske lande.

Jeg tror også, der er grund til at understrege den forudsætning, der også er nævnt i den danske særudtalelse, at de arrangementer, der eventuelt skal træffes, skal kunne lette de nordiske landes yderligere